

GEVOLGEN AANGEKONDIGD AMMONIAKBELEID VOOR ZUIDOOST FRIESLAND

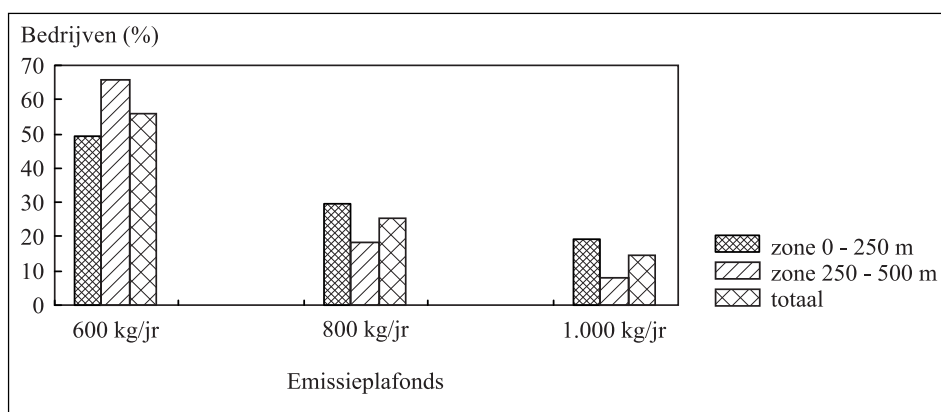
Bart van der Sluis en Piet Rijk

De veehouderij krijgt te maken met veranderingen in het ammoniak- en stankbeleid. Hierin is aanvullend gebiedsgericht beleid opgenomen om kwetsbare natuur te beschermen. Het gaat daarbij om bestaande natuurterreinen van voor mei 1988 die vallen binnen de zogeheten Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In de natuurgebieden en in een zone van 500 meter daaromheen is nieuwvestiging van veehouderijen verboden en zullen beperkingen worden gesteld aan de stalemissie van bestaande bedrijven. Instellen van deze emissieplafonds in het nieuwe wetsvoorstel maakt een eind aan de huidige praktijk van bedrijfsuitbreiding door aankoop van ammoniakemissierechten van een ander bedrijf.

Het wetsvoorstel is politiek omstreden. Mede omdat deze wet de ruimte voor reconstructie soms sterk beperkt. Door de Tweede Kamer is een motie aangenomen om de zone te beperken tot 250 meter. De wet moet nog door het parlement worden behandeld.

Onderzoek

Tegen deze achtergrond heeft de provincie Friesland het LEI gevraagd inzicht te geven in de gevolgen van de nieuwe ammoniakwet voor de landbouw voor het ROM-gebied in Zuidoost Friesland in. Dit gebied bestaat grofweg uit de gemeenten Weststellingwerf, Ooststellingwerf, Opsterland en Heerenveen, met in totaal 1.200 veehouderijbedrijven. Hierin ligt een gevoelig EHS-gebied. In een zone van 0-500 (NH₃-zone) meter rond het natuurgebied liggen ongeveer 150 veehouderijbedrijven. Het doel van het onderzoek was om inzichtelijk te maken wat de actuele ammoniakproductie en de emissieruimte van deze bedrijven is en hoe dat naar verwachting in 2010 zal zijn. Omdat de wet nog in behandeling is, zijn in het onderzoek twee zones meegenomen: 0-250 meter en 250-500 meter rond het natuurgebied. Hiermee ontstaat inzicht hoeveel bedrijven nu en in de toekomst hinder ondervinden van het huidige en het nieuwe ammoniakbeleid.

Figuur 1 Aandeel graasdierbedrijven dat het emissieplafond overschrijdt, bij verschillende hoogtes van het ammoniakemissieplafond, totaal en naar afstand tot het EHS-gebied

Huidige situatie

Rond het EHS-gebied liggen met name graasdierbedrijven en een beperkt aantal intensieve veehouderijbedrijven. Het grondgebruik betreft in de NH₃-zone dus vrijwel geheel grasland en voedergewassen. De melkveebedrijven hebben - gezien hun grote bedrijfsomvang - gunstige vooruitzichten. Vooral de grotere melkveebedrijven zijn in de negentiger jaren qua bedrijfsoppervlakte sterk gegroeid.

Voor de bepaling van de actuele emissie is uitgegaan van de emissiefactoren per dier zoals deze in de Uitvoeringsregeling Ammoniak & Veehouderij staan. Vergelijking met de actuele milieuvergunningen op de bedrijven wijst uit dat ongeveer eenderde van de bedrijven op dit moment boven de norm uitkomt. Ander-

zijds is bij een aantal bedrijven emissieruimte aanwezig. Meer dan de helft van de graasdierbedrijven heeft meer dan 10% ruimte binnen de vergunning.

Toekomstige situatie

Op de betreffende bedrijven met ruimte zou de ruimte wellicht voldoende moeten zijn voor de bedrijfsontwikkeling in de komende 10 jaar. Op grond van de trendmatige ontwikkeling is de doorgroei van de bedrijven naar 2010 bekeken bij drie beleidsvarianten, namelijk een ammoniakplafond van respectievelijk 600, 800 en 1.000 kg per jaar. De norm van 800 komt overeen met 75 stuks melkvee met jongvee in traditionele stallen of 110 stuks in emissiearme stallen.

Een emissieplafond van 600 kg per jaar levert voor een groot deel van de bedrijven in de NH₃-zone beperkingen op. Meer dan de helft van de bedrijven krijgt dan te maken met een overschrijding van de ammoniaknorm. In de zone van 250-500 meter vanaf het EHS-gebied ligt dit aandeel nog iets hoger dan in de zone tot 250 meter.

Verhoging van het emissieplafond naar 800 of 1.000 kg ammoniak per jaar betekent dat een groot aandeel van de bedrijven de emissienorm niet overschrijdt en dus na een autonome ontwikkeling emissieruimte overhoudt. Een plafond van 800 kg ammoniak per bedrijf resulteert in 25% bedrijven met een overschrijding, een plafond van 1.000 kg in 15%. Vergeleken met de huidige regelgeving (Interimwet Ammoniak en Veehouderij) levert de aangekondigde nieuwe Ammoniakwet bij een emissieplafond 800 kg voor minder bedrijven belemmeringen op.

Hoewel de uitkomsten betrekking hebben op de graasdierbedrijven in ROM Zuidoost Friesland, hebben ze ook een bredere betekenis. Veel veehouderijbedrijven in ons land die in de buurt liggen van natuurgebieden kunnen in de toekomst tegen beperkingen aanlopen als gevolg van maatregelen rondom het nieuwe ammoniakbeleid.